

Herra on meidän kanssamme

Saarna pääsiäisaamun messussa Luhalahden kirkossa

Luukas 24:1–12

Pääsiäisen tapahtumissa on yksi erityinen piirre, joka aina vuodesta toiseen mietityttää minua. Kiirastorstaista pitkäperjantaihin kaikki tapahtuu nopeasti. Jeesuksen ja opetuslasten viimeinen yhteinen ateria on torstaina illalla kuuden jälkeen, sitten siirrytään Getsemaneen rukoilemaan, jossa Jeesus myös vangitaan. Jeesus viedään ensin Pilatuksen luo, sitten Herodes Antipaan ja takaisin Pilatuksen luo ja sitten Via Dolorosan kautta Golgatalle ristiinnaulittavaksi ja hänet ehditään haudata ennen perjantai iltaa. Alle vuorokauden aikana tapahtuu siis todella paljon. Asiat menevät vääjäämättömästi eteenpäin. Raamatusta voi lukea, miten samalla Jeesuksen läheiset seuraavat tapahtuneita ja ovat järkyttyneitä ja surullisia. Vastakohtana kiirastorstain ja pitkäperjantain tapahtumien vyörylle on pääsiäissunnuntain varhainen aamun hetki, jolloin Jeesus nousi kuolleista. Se tapahtui aivan yllättäen ja yhtäkkiä. Jeesuksen läheiset eivät pysyneet tilanteessa mukana, niin hämmentävää se oli. Tänä aamuna pystyn hyvin samaistumaan Jeesuksen seuraajiin, jotka olivat pääsiäisaamuna lähinnä hämmentyneitä.

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet hyvin raskaita. Koronaepidemia on ollut uuvuttava. Se rajasi elämää ja vei monia tavallisia asioita, joista on tavannut saada iloa. Aivan kuin olisi ollut pari vuotta jonkinlaisessa vankilassa. Monet ovat olleet myös peloissaan vakavan sairauden uhkan vuoksi. Ei ole ihme, että epidemia on tuottanut ahdistusta ja masennusta. Ja juuri kun olimme karistamassa koronaa ja siirtymässä elämässä yhdessä eteenpäin, alkoi sota Ukrainassa. Aivan kuin olisi joutunut ojasta allikkoon, sillä vaikka itse ei ole ollut uhattuna, ovat uutiset tuottaneet todella suurta järkytystä ja surua. Ehkä olen yllättynekin siitä, miten paljon tuo sota on minuun vaikuttanut. Eikä siinä vielä kaikki. Samaan aikaan meillä on täällä Ikaalisissa ollut todella paljon hautajaisia lyhyen ajan sisällä. Sinä aikana, kun sotaa on käyty, on ollut 30 hautausta ja lisäksi kolme seurakuntalaista on siunattu hautaan muualla kuin täällä Ikaalisissa. Kuolema ja suru ovat siis olleet läsnä työssämme ennen näkemättömän paljon. Joukossa on vielä ollut useita tuttuja ihmisiä.

Ja vielä lopuksi, olin sunnuntaista tiistaihin pääsiäisvaelluksella Pontius Pilatuksena ja kymmeniä kertoja kuvailin isoille ja pienille ryhmille Jeesuksen tuomitsemista ja kuolemaa. Vuorosanani oli muokattu raamatuntekstien pohjalta. Olin siis voimaton ja pettynyt siihen, että Jeesus ristiinnaulittiin. Kun kaikki nämä ynnää, on lopputuloksena se, että olisi ollut helpompi saarnata pitkäperjantaina, mutta toisaalta Jeesuksen läheisetkin olivat pääsiäisaamuna hyvin syvällä surussa ja se oli vielä traumaattista surua.

Suomalaisten uskonnollisuudesta tehdään säännöllisesti tutkimuksia ja niistä selviää, että monien on vaikea uskoa kuolleista ylösnousemukseen. Siinä ei sinänsä ole mitään ihmeellistä, sillä onhan se järjen vastaista. Ylösnousemus on sellainen asia, jonka toivotaan olevan totta, mutta johon on vaikea uskoa. Tämähän on samalla kuvaus myös Jeesuksen varhaisista seuraajista. He olivat epätodellisen äärellä pääsiäisaamuna. Mieli haki luonnollista selitystä:

kuka on vienyt Jeesuksen ruumiin? Usko ylösnousemukseen syntyi vasta Jeesuksen tapaamisen myötä. Luulen, että sama koskee myös meidän aikaamme. Usko ylösnousemukseen seuraa siitä, kun on tavannut Jeesuksen, kun tuntee hänet, kun uskoo häneen.

Opetuslapsi Tuomas on tästä oikein malliesimerkki. Suuri joukko hänen ystäviään kohtasi ylösnouseen Jeesuksen, mutta heidän todistuksensa ei riittänyt Tuomaalle. Uskon vasta kun näen, sanoi hän. Kun se sitten tapahtui, Jeesus sanoi hänelle: »Sinä uskot, koska sait nähdä minut. Autuaita ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe.»

Israelissa käyneet tietävät, että Jerusalemissa on kaksi Jeesuksen hautaa. Tämä johtuu siitä, että Jeesuksen hauta ei ollut kovin tärkeä ensimmäisille kristityille ja siksi sen sijainnista on välittynyt vain perimätietoa. Asia oli nimittäin niin, että ylösnouseen Jeesuksen tapaaminen ja hänen läsnäolonsa olivat tärkeämpiä kuin tyhjä hauta. Se on hyvinkin ymmärrettävää. Perimätiedon mukaan Rooman keisari Konstantinus Suuren äiti Helena kääntyi kristityksi ja teki pyhiinvaellusmatkan 300-luvun alkupuolella Jerusalemiin. Siellä hän etsi ja löysi Jeesuksen haudan. Olen myös lukenut perimätiedosta, jonka mukaan haudasta löytyi talletettuna Jeesuksen risti. Tiedä sitten voisiko se olla totta, mutta joka tapauksessa tämä Helena rakennutti paikalle kirkon, joka tunnetaan nykyään Pyhän haudan kirkkona. Olennaista on kuitenkin se, että ensimmäisille kristityille hauta ei ollut tärkeä. He eivät tarvinneet pyhiinvaelluspaikkaa eivätkä todistetta Jeesuksen ylösnousemuksesta, sillä ylösnoussut Jeesus oli heidän kanssaan. Me olemme sukupolvien ketjussa heidän hengellisiä seuraajiaan. Tilanne on oikeastaan sama kuin silloin: paras vakuutus Jeesuksen ylösnousemuksesta on kokemus hänen läsnäolostaan.

Jokainen sunnuntai vietetään jumalanpalvelusta. Sen suhteen olisi mielestäni palattava ensimmäisten kristittyjen aikaan. En kuitenkaan tarkoita jumalanpalveluksen kaavaa, musiikkia ja muuta sellaista, vaan syvemmin jumalanpalveluksen olemusta. Alkuaan jumalanpalvelus oli aina ylösnousemuksen iloinen juhla. Meidän kirkossamme on vuosisatojen ajan painottunut synty ja armahdus siten, että jumalanpalveluksissa ollaan oltu syvässä vesissä ja vakavalla mielellä. Sen sijaan kristinuskon pääsiäisestä nouseva iloinen puoli on ollut taustalla. Kastetoimituksessa pappi sanoo lapselle, että *armollinen Jumala on Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden vapauttanut sinut synnin, kuoleman ja pahan vallasta*. Synnin vallasta on puhuttu paljon ja pahan todellisuudestakin, mutta vapautuksesta kuoleman vallasta vähemmän. Kuoleman todellisuus on läsnä jokapäiväisessä elämässä, ja siitä olisikin puhuttava enemmän ja samalla iankaikkisesta elämästä. Joka sunnuntai on syytä viettää ylösnousemuksen iloista juhlaa.

Toinen jumalanpalveluksen olemukseen liittyvä asia on Jeesus. Esitänpä kysymyksen: kun tänään vietämme messua, missä Jeesus on? Onko hän lähellä vai kaukana? Onko hän haudassa, taivaassa vai missä? Kun ensimmäiset Jeesuksen seuraajat viettivät jumalanpalveluksia, heillä oli vahva kokemus Jeesuksen läsnäolosta. Me taas puhumme Jeesuksesta menneisyyden henkilönä tai viittaamme taivaaseen. Puhumme kuin poissaolevasta henkilöstä. Kuolleista ylösnouseminenkin käsitellään osana perinnettä. Messun luonne muuttuu, kun ajattelemme hänen olevan läsnä kanssamme, täällä kirkossa tai meidän sydämessämme. Ylösnousemuksen ilosta voi tulla oma kokemus, joka vavahduttaa sydäntä.

Kun myimme ukrainan pakolaisten hyväksi hernesoppaa ja arpoja, tuli kaupungin puutarhapuolen eläkkeelle jäänyt esimies Henrik Saxen näyttämään minulle kuvia omasta pihastaan. Niissä näkyi violetteja krookuksia, jotka puskiivat läpi lumen ja jään. Hennot ja pienet kukat sieltä vain työntyivät esiin. Jotenkin hyvin epätodennäköistä ja epätodellisen näköistä. Sellaiselta näyttää, kun elämä voittaa kuoleman. Se vain tapahtuu. Kun olimme pieniä lapsia, ihmettelimme monia asioita, joita emme ymmärtäneet. Ylösnousemuksen ihmeen kohdalla olemme taas tuon pienen lapsen paikalla. Saamme ihastella ja ihmetellä.

Pitkänä perjantaina Pietari kielsi kolme kertaa tuntevansa Jeesuksen. Evankeliumeissa kerrotaan, miten jo aiemmin jotkut jättivät Jeesuksen ja hän murheellisena kysyi niiltä kahdeltatoista: *aiotteko tekin lähteä*. Pietari vastasi silloin: *Herra, kenen luo me menisimme? Sinulla on ikuisen elämän sanat*. Siinä on unohtumattomat ja kauniit sanat. Pietarin vastaus tuo esiin myös selvän arvoasetelman – ei ole ketään muuta, mitään muuta niin arvokasta. *Herra, kenen luo me menisimme? Sinulla on ikuisen elämän sanat*. Nuo sanat haluan itsekkin sanoa.

Juha Aila